

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
& ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΤΗΛ. 2106411526

ΦΑΞ 2106411523

Αθήνα 25-8-2020

Αριθ. Πρωτ: **5450**

Αριθμ. Γνωμοδότησης: **11**

Προς

Τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών

ΘΕΜΑ: Τροπή προσημείωσης σε υποθήκη μετά την τελεσιδικία με τη συμπλήρωση της διετούς καταχρηστικής προθεσμίας

Επί του ερωτήματος, το οποίο μας υπέβαλε ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών με το με αρ. πρωτ.898/8-7-2020 έγγραφό του, αναφορικά με το ζήτημα του εντοπισμού του χρονικού σημείου της τελεσιδικίας των δικαστικών αποφάσεων λόγω της αναστολής της λειτουργίας των δικαστηρίων εξαιτίας της πανδημίας COVID-19 και ειδικότερα της επέλευσης της τελεσιδικίας των αποφάσεων στην περίπτωση της καταχρηστικής προθεσμίας προκειμένου περαιτέρω να υπολογισθεί η έναρξη της προθεσμίας των 90 ημερών για την τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, η γνώμη μας είναι η ακόλουθη: Κατά τη διάταξη του άρθρου 74 παρ.1 ν. 4690/2020, το οποίο προβλέπει διατάξεις για την επαναλειτουργία των πολιτικών δικαστηρίων κ.λ.π, το χρονικό διάστημα της επιβολής του μέτρου της προσωρινής αναστολής της λειτουργίας των δικαστηρίων και των εισαγγελιών της Χώρας (13.3.2020 - 31.5.2020) δεν υπολογίζεται στις νόμιμες και δικαστικές

προθεσμίες για τη διενέργεια διαδικαστικών και εξώδικων πράξεων, καθώς και άλλων ενεργειών ενώπιον των δικαστηρίων, συμβολαιογράφων ως υπαλλήλων του πλειστηριασμού, υποθηκοφυλακείων, κτηματολογικών γραφείων και άλλων τρίτων προσώπων. Μετά τη λήξη της παραπάνω αναστολής οι προθεσμίες αυτές τρέχουν για όσο χρονικό διάστημα υπολείπεται για να συμπληρωθεί η αντίστοιχη προβλεπόμενη από τον νόμο προθεσμία. Ειδικότερα οι προθεσμίες της παρ. 2 του άρθρου 215, των παρ. 1 και 2 του 237 και του άρθρου 238 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ), καθώς και οι προθεσμίες άσκησης ανακοπών, με εξαίρεση τις προθεσμίες του άρθρου 934 ΚΠολΔ, ένδικων μέσων και πρόσθετων λόγων δεν συμπληρώνονται, αν δεν παρέλθουν επιπλέον τριάντα (30) ημέρες από την προβλεπόμενη λήξη τους. Η διατύπωση της ως άνω διάταξης είναι ευρύτατη κατά τρόπο ώστε να μην καταλείπεται οποιαδήποτε αμφιβολία, ότι καλύπτεται το σύνολο των δικονομικών και νόμιμων προθεσμιών. Υπό την ευρύτητα της διατύπωσης είναι προφανές, ότι η εμβέλεια της ρύθμισης καταλαμβάνει προεχόντως τις δικονομικές προθεσμίες, οι οποίες αναστέλλονται κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 147 παρ.2 ΚΠολΔ. Καταλαμβάνονται ακόμα, στο μέτρο που ο νόμος δεν διακρίνει και όλες οι νόμιμες προθεσμίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που τίθενται από κανόνες ουσιαστικού δικαίου, όπως π.χ η προθεσμία του άρθρου 1323 παρ.2 ΑΚ . Επισημαίνεται επίσης ιδιαιτέρως, ότι η αναστολή καταλαμβάνει και τις καταχρηστικές προθεσμίες των ενδίκων μέσων της έφεσης, της αναψηλάφησης και της αναίρεσης. Επομένως αφαιρείται από τα αντίστοιχα χρονικά διαστήματα ο χρόνος της αναστολής(σε αντίθεση με το διάστημα του Αυγούστου που ειδικά στις καταχρηστικές προθεσμίες των ενδίκων μέσων δεν αφαιρείται κατά την ΚΠολΔ 147). Επίσης, η

παραπάνω διάταξη δεν ρυθμίζει ρητά τα θέματα που αφορούν στην αναστολή των αποσβεστικών προθεσμιών. Εν τούτοις είναι προφανές, ότι και στην εν λόγω περίπτωση θα πρέπει να γίνει δεκτή η κάλυψή τους από το ανασταλτικό αποτέλεσμα. Περαιτέρω, η αναστολή των δικονομικών προθεσμιών δεν διαφοροποιείται από την αναστολή του άρθρου 147 ΚΠολΔ. Επομένως, δεν προσμετρώνται στη διαδρομή της προθεσμίας όσες ημέρες καταλαμβάνονται από την αναστολή. Η διαδρομή της προθεσμίας συνεχίζεται(χωρίς να αφετηριάζεται εκ νέου) από την άρση της αναστολής(1-6-2020) και μέχρι πέρατος της προθεσμίας(με την πρόσθεση και άλλων 30 ημερών στις περιπτώσεις που ειδικά προβλέπονται από την ανωτέρω διάταξη). Η πρακτική σημασία της πρόσθεσης των 30 ημερών εντοπίζεται σε όσες περιπτώσεις υπολειπόταν βραχύ χρονικό διάστημα, δηλαδή μικρότερο των 30 ημερών ως τη λήξη τους στις 13-3-2020. Στην περίπτωση αυτή, οι προθεσμίες θα λήξουν στις 30-6-2020 , ακόμα και αν η λήξη τους τοποθετούνταν σε συντομότερο χρονικό διάστημα. Η ρύθμιση της ως άνω διάταξης έχει εξαιρετικό χαρακτήρα, οπότε το πεδίο εφαρμογής της καταλαμβάνει αποκλειστικά τις περιοριστικά αναφερόμενες σε αυτήν προθεσμίες, επομένως περιθώριο ανάλογης εφαρμογής της δεν καταλείπεται. Περαιτέρω, η προσημείωση μετατρέπεται σε υποθήκη, υπό την προϋπόθεση της τελεσιδικίας του τίτλου. Για να τεθεί σε κίνηση η προβλεπόμενη από το άρθρο 1323 παρ.2 ΑΚ προθεσμία των 90 ημερών προκειμένου να μετατραπεί η προσημείωση σε υποθήκη απαιτείται τελεσιδικία του τίτλου, είτε με την έκδοση τελεσίδικης απόφασης είτε με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας για την άσκηση του ένδικου μέσου, ενώ σε περίπτωση άπρακτης της εν λόγω προθεσμίας επέρχεται απόσβεση της προσημείωσης. Η ως άνω αποσβεστική προθεσμία(των 90 ημερών), υπό την έννοια του άρθρου 279 ΑΚ, αναστέλλεται για όσο χρόνο ο διάδικος εμποδίστηκε να

ασκήσει την αξίωσή του μέσα στον τελευταίο χρόνο της προθεσμίας. Μετά δε την παύση της αναστολής η διαδρομή της προθεσμίας συνεχίζεται(χωρίς να αφετηριάζεται εκ νέου), συμπληρούμενη μετά πάροδο 90 ημερών, όσο και η διάρκειά της, ενώ η τελεσιδικία της απόφασης θέτει σε κίνηση την προβλεπόμενη από το άρθρο 1323 παρ.2 ΑΚ προθεσμία των 90 ημερών για τη μετατροπή της προσημείωσης σε υποθήκη. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω: Οι αποφάσεις, οι οποίες θα καθίσταντο τελεσιδικές εντός του διαστήματος της αναστολής, ήτοι η καταχρηστική προθεσμία της άσκησης των ένδικων μέσων θα συμπληρωνόταν από τις 13-3-2020 έως τις 31-5-2020, υπόκεινται σε αναστολή συμπλήρωσης 110 ημερών, δηλαδή 80 ημερών για την περίοδο αναστολής λειτουργίας των δικαστηρίων και επιπλέον 30 ημερών ειδικά για την περίπτωση άσκησης ένδικων μέσων. Το ίδιο ισχύει όμως και για την περίπτωση, κατά την οποία η συμπλήρωση της καταχρηστικής προθεσμίας λαμβάνει χώρα εκτός του διαστήματος της ως άνω αναστολής. Και τούτο διότι, αφενός μεν ο νόμος δεν διακρίνει τις δύο περιπτώσεις, ώστε η αναστολή να αφορά σε όλες τις δικονομικές προθεσμίες, αφετέρου δε, σε αντίθετη περίπτωση θα προέκυπτε άκρατος αιφνιδιασμός των διαδίκων και πρόδηλη άνιση αντιμετώπιση των δύο περιπτώσεων, κατά τρόπο, ώστε για τον διάδικο που εμπίπτει στην αναστολή της προθεσμίας να προσμετράται επιπλέον προθεσμία 110 ημερών για την τελεσιδικία της απόφασης και ως εκ τούτου να του παρέχεται η δυνατότητα εν τω μεταξύ άσκησης του ένδικου μέσου, ενώ γι' αυτόν που η συμπλήρωση της προθεσμίας λαμβάνει χώρα έστω και κατ' ελάχιστο χρόνο μετά την επαναλειτουργία των δικαστηρίων να μην υφίσταται συναφής δυνατότητα. Χαρακτηριστική είναι η εξής περίπτωση, η οποία αναδεικνύει το άτοπο της άποψης που διακρίνει τις δύο περιπτώσεις. Απόφαση που τελεσιδικούσε στις 31-5-2020, τελεσιδικεί 110 ημέρες μετά, οπότε ο διάδικος έχει επαρκή

χρόνο να ασκήσει το τακτικό ένδικο μέσο του , αντίθετα δε, προκειμένου για απόφαση που τελεσιδικούσε την 1-6-2020, το ένδικο μέσο κατ' αυτής πρέπει να ασκηθεί αυθημερόν! Η ανωτέρω κατά βάση γραμματική ερμηνευτική προσέγγιση δεν φαίνεται ασύμβατη και με την τελεολογική ερμηνεία της ρύθμισης του νόμου, αλλ' ούτε και με τη συναγόμενη από το άρθρο 255 ΑΚ γενική αρχή του δικαίου, σύμφωνα με την οποία, κανείς δεν υποχρεούται στα αδύνατα. Εξάλλου, η Ολ.ΑΠ στην απόφαση της με αρ. 10/2018 αντιμετώπισε με την ίδια επιείκεια την ανάλογη περίπτωση του υπολογισμού της καταχρηστικής προθεσμίας των αποφάσεων που είχαν δημοσιευθεί πριν την 1-1-2016, ήτοι πριν τη σύντμηση της προθεσμίας για την άσκηση έφεσης και της αναίρεσης υπό την ισχύ του Ν. 4335/2015, δεχόμενη, ότι οι αποφάσεις που είχαν δημοσιευθεί πριν την ανωτέρω προθεσμία εξακολουθούν και υπόκεινται για λόγους επιείκειας και προς αποφυγή αιφνιδιασμού των διαδίκων στην τριετή καταχρηστική προθεσμία, αρχόμενη από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης, κατ' ανάλογη εφαρμογή της διαχρονικού δικαίου αρχής του άρθρου 24 παρ.1 του Εισ. Ν.Κ Πολ.Δ.

Ο Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου

Βασίλειος Χαλντούπης

Κοινοποίηση:

- 1) Υπουργός Δικαιοσύνης
- 2) Υπουργείο Δικαιοσύνης, Γενική Δ/νση Α', Δ/νση Δ1, Τμήμα Δικηγορικού Λειτουργήματος -Δικαστικών

Επιμελητών, Συμβολαιογραφείων, Υποθηκοφυλακείων
και Κτηματολογικών Γραφείων (Α4)

3) κ.κ Εισαγγελείς Εφετών της χώρας και δι' αυτών στους κ.κ
Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς τους